

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра прикладної лінгвістики (№ 703)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант ОП

Вікторія РИЖКОВА
(ім'я та прізвище)

« 29 » серпня 2025 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕДАГУВАННЯ ПЕРЕКЛАДІВ

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 035 «Філологія»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Прикладна лінгвістика»
(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2025

Харків – 2025 р.

Розробник: Медведь О. В., доцент каф. 703, канд. філол. наук
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри прикладної лінгвістики (№703)

(назва кафедри)

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри прикладної лінгвістики
канд. філол. наук, доцент

(назва кафедри, науковий ступінь та вчене звання завідувача)

(підпис)

Вікторія РИЖКОВА
(ім'я та ПРИЗВИЩЕ)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти за ОП
«Прикладна лінгвістика»

(посада)

(підпис)

Єлизавета БАЙЦУР
(ім'я та ПРИЗВИЩЕ)

1. Загальна інформація про викладача

ПІБ: Медведь Олена Вікторівна

Посада: доцент кафедри прикладної лінгвістики

Науковий ступінь: канд. філол. наук

Вчене звання: доцент

Перелік дисциплін, які викладає:

1. Загальне мовознавство

2. Корпусна лінгвістика

3. Зіставна стилістика англійської та української мов

4. Дискурсивна лінгвістика

Напрями наукових досліджень: термінознавство, когнітивна лінгвістика, дискурсологія.

Контактна інформація:

Email: o.medved@khai.edu

2. Опис навчальної дисципліни

Форма здобуття освіти	Денна
Семестр	8
Мова викладання	Українська
Тип дисципліни	Обов'язкова
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	3 кредити ЄКТС / 90 годин (24 аудиторних, із яких: практичні – 24; самостійна робота здобувачів (СРЗ) – 66)
Види навчальної діяльності	Практичні заняття, самостійна робота
Види контролю	Поточний контроль, модульний контроль, семестровий контроль – залік
Пререквізити	ОК1 Англійська мова. Практика мови В10 Українські студії
Кореквізити	ОК17 Зіставна стилістика англійської та української мов
Постреквізити	ОК25 Атестаційний екзамен (комплексний)

3. Мета та завдання навчальної дисципліни, переліки компетентностей та очікуваних результатів навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни полягає у формуванні у здобувачів спеціальності «Прикладна лінгвістика» умінь та навичок редагування текстів перекладів, розуміючи редагування як цілеспрямовану діяльність, покликану привести об'єкт редагування у відповідність із чинними у певний час у конкретному суспільстві нормами; творчо його оптимізувати і у результаті отримати заданий соціальний ефект.

Завдання: сформувати глибокі, повні та усвідомлені знання про редагування як цілеспрямовану діяльність; виховати у здобувачів уміння працювати із текстом перекладу у всьому його обсязі; сформувати навички аналізу тексту перекладу, перевірки його змісту, структурування тексту перекладу із дотриманням усіх характеристик його жанру та стилю, редакторського правлення.

Компетентності, які набуваються:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні завдання та проблеми в галузі прикладної лінгвістики в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК11. Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях редагування перекладів.

Спеціальні компетентності (ФК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК10. Здатність здійснювати частковий (залежно від обраної спеціалізації) лінгвістичний аналіз текстів.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 15. Здійснювати частковий (залежно від обраної спеціалізації) лінгвістичний аналіз текстів.

4. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Модуль 1. Теоретичні засади редагування перекладів. Фактичні основи редагування перекладу. Логічні основи редагування тексту

Тема 1. Теоретичні засади редагування перекладів.

Поняття про редагування. Об'єкт, предмет, методи та завдання теорії редагування.

Мета та завдання редагування. Нормативна база редагування.

Історія редагування. Класичне редагування. Комп'ютерне редагування.

Тема 2. Норми редагування. Типи норм. Помилка. Класифікація помилок за походженням.

Причини виникнення помилок.

Тема 3. Фактичні основи редагування тексту. Логічні основи редагування тексту.

Фактичні основи редагування тексту. Фактичні помилки.

Логічні помилки (підміна тези, неправильне встановлення причинних зв'язків, зайва лаконічність, вживання взаємовиключних понять, відсутність відповідності між деталями картини в описах, неправильне зіставлення або зіставлення непорівнянних понять).

Поняття про алогізм.

Модульний контроль 1:

- форма заняття: проведення модульного контролю в аудиторії або online;
- модульний контроль проводиться з використанням формату письмової роботи / тесту, який передбачає виконання завдань закритого типу;
- обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): комп'ютер/ноутбук/смартфон тощо;
- обсяг самостійної роботи здобувачів для підготовки до модульного контролю – за необхідністю.

МОДУЛЬ 2

Змістовий модуль 2. Мовний рівень редагування. Правка як окремий випадок редагування тексту перекладу

Тема 4. Лексичний рівень редагування.

Тавтологія. Калькування. Мовна інтерференція.

Фразеологічні помилки. Внутрішня деформація фразеологізмів. Контамінація фразеологізмів.

Тема 5. Граматичний рівень редагування. Стилiстичний рівень редагування.

Морфологічні помилки. Анормативні граматичні форми.

Синтаксичні помилки. Координація підмета і присудка. Помилки у керуванні.

Неправильне приєднання дієприслівникового звороту. Рівень речення. Кальки.

Канцеляризми. Конструкції з прийменником «по». Дієприкметники. Структура речення (вертикальна, горизонтальна).

Тема 6. Правка як окремий випадок редагування тексту перекладу.

Види правки: правка-вчитка, правка-скорочення, правка-обробка, правка-переробка. Головна функція редактора-коректора.

Модульний контроль 2:

- форма заняття: проведення модульного контролю в аудиторії або online;
- модульний контроль проводиться з використанням формату письмової роботи / тесту, який передбачає виконання завдань закритого типу;
- обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): комп'ютер/ноутбук/смартфон тощо;
- обсяг самостійної роботи здобувачів для підготовки до модульного контролю – за необхідністю.

5. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

6. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний, проблемно-пошуковий, евристичний і практичні методи навчання в таких формах: усний виклад матеріалу (актуалізація попередньо набутих знань, бесіда); використання інформаційно-комунікаційних технологій (презентації); спостереження над мовним матеріалом; виконання системи вправ і завдань; робота зі словниками й довідниками; самостійне опрацювання мовного матеріалу з елементами пошуково-дослідної роботи.

7. Методи контролю

Поточний контроль (усне й письмове опитування), проміжний контроль (модульні контрольні роботи), підсумковий контроль (залік).

Форма підсумкового контролю успішності навчання: усне опитування/тест.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Таблиця 8.1 – Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання практичних робіт	0...8	4	0...32
Модульний контроль	0...18	1	0...18
Змістовний модуль 2			
Виконання практичних робіт	0...8	4	0...32
Модульний контроль	0...18	1	0...18
Усього за семестр			0...100

Кількість та тип завдань у тесті може варіюватися. Максимальна кількість балів за тест / опитування сумарно складає 100 балів.

Приклад тестових завдань:

Аналіз, оцінка і виправлення мовностилістичної структури твору – головна мета:

А літературного редагування

Б наукового редагування

В художнього редагування

Г технічного редагування

Семестровий контроль (залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для заліку складається з одного теоретичного й одного практичного питань відповідно до змістових модулів курсу, максимальна кількість балів за кожне питання – 50 балів.

Таблиця 8.2 – Шкали оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційний залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Критерії оцінювання роботи здобувача освіти протягом семестру

«Незадовільно» (0–59 балів). Здобувач показав низький рівень знань навчально-програмного матеріалу з курсу; систематично надавав менше 60% правильних відповідей на контрольні елементи поточних опитувань; допустив принципові помилки при виконанні поточних і підсумкових контрольних завдань.

«Задовільно» (61–74 бали). Здобувач демонструє належний рівень знань та умінь. Повинен мати уявлення про складові теорії редагування; мету та завдання теорії редагування; головні аспекти галузевого літературного редагування; методи й методики теорії редагування; принцип дії моделі редагування; види редакційних норм; класифікації помилок та загальні проблеми перекладу. Здобувач повинен уміти застосовувати знання з теорії для визначення стратегії редагування на практиці; проводити різні види правки перекладеного тексту.

«Добре» (75–89 балів). Здобувач показав належні знання навчально-програмного матеріалу з усіх тем курсу. Повинен добре орієнтуватися і мати достатньо тверді знання стосовно основних понять теорії редагування, сформульованих у попередньому пункті, а також впевнено орієнтуватися в критеріях оцінювання якості перекладу; причинах виникнення інтерференції; знати різницю між трансференцією, інтерференцією та запозиченням; особливості редагування перекладеного тексту; розрізняти види правки перекладеного тексту; володіти основними закономірностями проблем перекладу та знати межі їх використання. Здобувач повинен уміти достатньо добре застосовувати знання з теорії для

визначення стратегії редагування на практиці; проводити на досить високому рівні різні види правки перекладеного тексту.

«Відмінно» (90–100 балів). Здобувач показав усебічні, систематичні й глибокі знання навчально-програмного матеріалу з усіх тем курсу; досконально вивчив основні поняття теорії редагування, а також граматичні, лексичні, стилістичні та термінологічні проблеми перекладу; мову і стиль науково-технічної літератури, їх відмінність від художнього та розмовного стилів; норми стилів та жанрів. Здобувач повинен уміти на високому рівні застосовувати знання з теорії для визначення стратегії редагування на практиці; проводити на високому рівні різні види правки перекладеного тексту.

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять та робота в семестрі. Здобувач вищої освіти, який відвідував заняття та склав усі модульні контролі (успішно атестований за їх результатами), а також виконав усі види обов'язкових завдань, вважається таким, що склав семестровий контроль і за його згодою атестується підсумковою модульною оцінкою, в якості семестрової.

Здобувачі вищої освіти, які по закінченню навчальних тижнів семестру, тобто до початку семестрового контролю, здобули менше 60 балів, атестуються оцінкою «незадовільно» та вважаються такими, що мають академічну заборгованість і зобов'язані проходити процедуру семестрового контролю з метою ліквідації академічної заборгованості в період семестрового контролю та канікул, тобто до початку наступного семестру.

Дотримання вимог академічної доброчесності. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти мають дотримуватися загальноприйнятих морально-етичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності. У випадку підготовки доповіді (реферату) та презентації, останні повинні мати посилання на джерела, використані при їх підготовці. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут»

(<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>). Очікується, що виконана / підготовлена здобувачем освіти робота (завдання) буде мати ознаки самостійності виконання. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти (у виконанні тесту чи завдання) є підставою для її незарахування викладачем незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила

етичної поведінки регламентуються Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoi-povedinki/>).

10. Методичне забезпечення

Навчально-методичний комплекс дисципліни розміщений за адресою:

http://library.khai.edu/catalog?clear_all_params=0&mode=BookList&lang=ukr&caller_mode=KNMZ&disciplinesearch=yes&combiningAND=1&theme_cond=all_theme&is_ttp=0&knmz_doctype_list=0&qualificationlevel_list=0&search_fld=&discipline_list=0&department_list=0&knowledgearea_list=0&speciality_knmz_list=27489&sillabus_list=0&responsibility_fld=&action=subscribe&list_id=1&email та

<https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/osvitni-programi-bakalavriv/filologiya/korotkij-opis-struktura-i-komponenti61/2019-rik-naboru40/>,i

включає в себе наступні обов'язкові складові:

- програму дисципліни;
- методичні рекомендації для самостійної підготовки здобувачів з навчальної дисципліни;
- методичні рекомендації з написання МКР;
- питання для контрольних заходів;
- каталоги інформаційних ресурсів.

Сторінка дисципліни в системі дистанційного навчання Ментор ХАІ знаходиться за посиланням: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=7317>

11. Рекомендована література

Базова

1. Бойко, Я. В. (2024). Редагування перекладеного тексту: ключові аспекти, принципи, стратегії. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*, (209), 39–44.
1. Рижкова В.В. Основи редагування перекладів. Практикум для перекладацьких відділень / В.В. Рижкова. Х. : Національний аерокосмічний університет «ХАІ», 2021 (опорний конспект лекцій).

Допоміжна

1. Основи теорії редагування перекладів : конспект лекцій / Укладач : Ребрій О. В. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – 88 с.
2. Партико З. Норми редагування перекладів / Зіновій Партико // Вісник Книжкової палати. – 2013. – № 7. – С. 132–138.

12. Інформаційні ресурси

1. Малик, Г. Д. Основи редагування перекладу : практикум / Г. Д. Малик, М. В. Якібчук. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2013. – 231 с. – Режим доступу : <http://chitalnya.nung.edu.ua/node/2770> – читати он-лайн.
2. Видавнича справа та редагування / укладач О.Е. Базанова. – Режим доступу : <https://studfiles.net/preview/5264486/page:72/>